

**BOLALARGA NISBATAN JINSIY ZO'RAVONLIKNI OLDINI OLISH BO'YICHA
PEDAGOG VA PSIXOLOGLARNING PROFILAKTIK ISHLARI**

Abdullayeva Gulrux

Toshkent shahar Shayxontohur tumani 320-maktab psixologi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10498567>

Annotatsiya. Ushbu maqolada 2024-yil yanvar oyida Toshkent shahar Shayxontohur tumani 320-maktab psixologi **Abdullayeva Gulruxning** o'tkazgan tadbiri yoritib berilgan. Bolalarga nisbatan jinsiy zo'ravonlik o'qituvchi va psixologlarning katta e'tiborini talab qiladigan tashvishli masala. Ushbu muammo bilan samarali kurashish uchun turli darajalarda profilaktika choralarini amalga oshirish kerak. Ushbu maqola bolalarga nisbatan jinsiy zo'ravonlikning oldini olishda o'qituvchilar va psixologlarning hal qiluvchi rolini o'rganadi va ularning birgalikdagi sa'y-harakatlari muhimligini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: bolalarga jinsiy zo'ravonlik, ta'lim ehtiyojlari, oldini olish, maktab o'qituvchilari.

**PREVENTIVE WORK OF EDUCATORS AND PSYCHOLOGISTS TO PREVENT
SEXUAL VIOLENCE AGAINST CHILDREN**

Abstract. This article describes the event held by **Abdullayeva Gulrux**, psychologist of school 320, Shaikhontohur district, Tashkent, in January 2024. Sexual violence against children is a worrying issue that requires a lot of attention from teachers and psychologists. In order to effectively deal with this problem, it is necessary to implement preventive measures at various levels. This article explores the critical role of educators and psychologists in preventing child sexual abuse and emphasizes the importance of their joint efforts.

Key words: sexual violence against children, educational needs, prevention, school teachers.

**ПРОФИЛАКТИЧЕСКАЯ РАБОТА ПЕДАГОГИ И ПСИХОЛОГОВ ПО
ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛИЯ НАД ДЕТЬМИ**

Аннотация. В статье в январе 2024 года освещается мероприятие, проведенное **Абдуллаевой Гулрух**, психологом школы 320 Шайхонтохурского района города Ташкента. Сексуальное насилие над детьми – тревожная проблема, требующая большого внимания со стороны педагогов и психологов. Для эффективного решения этой проблемы необходимо осуществлять профилактические меры на различных уровнях. В данной статье исследуется важнейшая роль педагогов и психологов в предотвращении сексуального насилия над детьми и подчеркивается важность их совместных усилий.

Ключевые слова: сексуальное насилие над детьми, образовательные потребности, профилактика, школьные учителя.

Kirish: Jinsiy zo'ravonlikning birlamchi oldini olishda jamoat salomatligi yondashuvi ko'p tizimli yondashuvdan ishlash zarurligini tan oladi. Olimlar va hamkasblar ta'kidlaganidek, jinsiy zo'ravonlikning oldini olish juda muhim va oxir-oqibat xatti-harakatlarning o'zgarishi bilan bog'liq bo'lishi kerak. Ushbu maqsadga erishishning asosiy strategiyasi zo'ravonlikning yangi madaniy me'yorlarini ishlab chiqishda yordam beradigan ta'lim dasturlari va strategiyalarini taqdim etishdir.

So'nggi yillarda ta'lim dasturlarini ishlab chiqishda jadal o'sish kuzatilmoqda va ushbu tadbirlarni qat'iy baholashga qaratilgan izchil chaqiriqlar mavjud. Ta'lim jinsiy zo'ravonlikning asosiy oldini olishning markaziy ustuni bo'lib qolsada, bunday dasturlarni taqdim etadigan xodimlarning kasbiy tayyorgarligini loyihalash, amalga oshirish va baholash jarayoni bo'yicha cheklangan xalqaro tadqiqotlar mavjud.

Bolalarga jinsiy zo'ravonlik (CSA) - bu voyaga yetmaganning jinsiy faoliyatda ishtirok etishini o'z ichiga olgan, ular tushuna olmaydigan, ular uchun tayyor bo'lmagan va o'z roziligini berishga qodir bo'lmagan jarayon (Jahon Sog'liqni saqlash tashkiloti (JSST)). Suiiste'mol qilish jismoniy aloqani o'z ichiga olishi mumkin yoki bo'lmasligi mumkin, elektron vositalar orqali suiiste'mol qilish tobora tez-tez uchraydi, ayniqsa yangi avlodlarda. CSA ni aniqlashda e'tiborga olish kerak bo'lgan asosiy jihatlar mavjud: kuch dinamikasi, bu yerda bola tengsizlik holatida; bolaning zaifligini ularning zarariga ekspluatatsiya qilish; va rozilik yo'qligi. Ushbu tajriba global sog'liq muammosi hisoblanadi, chunki u qurbonlarning bolalik davrida ham, ularning keyingi kattalar rivojlanishida ham jismoniy, psixologik, ijtimoiy va jinsiy salomatligi uchun jiddiy oqibatlariga olib kelishi mumkin.

CSA ning butun dunyo bo'ylab tarqalishi ko'plab tadqiqotlar mavzusi bo'lib, ko'pincha turli xil natijalar beradi. Turli xil tadqiqotlar ma'lumot yig'ish uslubiga, qo'llaniladigan vositalarga, ishlatilgan CSA ta'riflaridagi farqlarga (ular xulq-atvorga xos savollardan foydalanadimi) yoki tahlilga kiritilgan aholiga qarab turli xil tarqalish stavkalarini topadi. Biroq, umuman olganda, uni jamiyatda keng tarqalgan muammo deb hisoblash mumkin va ma'lumotlar qo'rqqinchli bo'lib chiqadi.

Yevropa Kengashi, 1 yilda 5 voyaga etmaganlar CSA qurboni bo'lgan deb aytadi. Doimiy ravishda, tarqalish tadqiqotlarida ayallor CSAning deyarli barcha turlarida yuqori ko'rsatkichlarida turishadi, garchi Ispaniya aholisi bilan olib borilgan so'nggi tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, ayrim

turdagi suiiste'molliklar, xususan, penetratsiya bilan bog'liq bo'lgan erkaklar va ayollar o'rtasida sezilarli farqlar yo'q.

Yuqorida aytib o'tilganidek, CSA ning qurbonlar uchun juda ko'p va turli xil oqibatlari mavjud va ular ushbu tajribadan aziyat chekayotganlarning jismoniy, psixologik, jinsiy va ijtimoiy salomatligiga ta'sir qiladi. CSA bolalarning rivojlanishiga va ularning keyingi kattalar hayotiga ta'sir qiluvchi muhim oqibatlar bilan bog'liq.

Keyinchalik CSA qurbonlari yaqin munosabatlarda qiyinchiliklarga duch kelishadi va ko'pincha sevish yoki jinsiy aloqa qilish huquqiga ega bo'lmagandek, quvonchni his qilish uchun kurashishlari kerak bo'ladi. CSA ning o'ziga xos ta'siri jabrlanuvchining zo'ravonlik boshlangan yoshi, ularning jinoyatchi bilan munosabatlari va suiiste'mol qilish chastotasi yoki davomiyligi kabi o'zgaruvchilarga bog'liq bo'lishi mumkin bo'lsada, bu tajribaga duchor bo'lish umr bo'yi o'z joniga qasd qilish xavfi bilan ham bog'liq. Jabrlanuvchi o'z holatini oshkor qilishni kechiktirganda, bu oqibatlarning ta'siri kuchayadi, bu vaziyatning surunkali holatga kelishi va uzoq muddatli oqibatlarga olib kelishi xavfini oshiradi.

Bundan tashqari, bu zo'ravonlikning og'ir turi bo'lib, uni aniqlash qiyin, chunki 85% holatlarda jamiyat va hokimiyatdan yashirilgan. Shunisi e'tiborga loyiqki, qurbonlar ko'pincha bunday vaziyatlarni oshkor qilishga urinishda muhim to'siqlarga duch kelishadi.

CSA ni erta aniqlash zarurati uning oqibatlarini tahlil qilish orqali namoyon bo'ladi. Shu maqsadda CSA haqidagi bilimlarga murojaat qilish, vositalar va manbalarni haqiqiy va yangilangan ma'lumotlar bilan ta'minlash muhim hisoblanadi. Bilim yetishmasligi, mavzu bo'yicha noto'g'ri tushunchalar bilan birga, odamlarni uning oldini olishga jalb qilishga to'sqinlik qilishi mumkin.

Xulosa

2024-yil yanvar oyida Toshkent shahar Shayxontohur tumani 320-maktab psixologi **Abdullayeva Gulrux** o'zining bolalarga nisbatan jinsiy zo'ravonlikni oldini olish bo'yicha pedagog va psixologlarning profilaktik ishlari deb nomlangan seminar tadbirini o'tkazdi. Ushbu tadbirda yuqoridagi fikrlar bayon etilib tahlil qilindi. Tadbirda ishtirok etishgan hamkasblari ham o'z fikr mulohazalarini bildirib o'tishdi.

Masalan Akbarova Saodat, Farida Shakirovna, Muyassar Isroilovalar o'z fikrlarini bildirdilar.

Jumladan Akbarova Saodat bolalarga nisbatan jinsiy zo'ravonlikning oldini olish shu masala ustida ishlaydigan o'qituvchilar va psixologlarni jalb qiladigan kompleks yondashuvni talab qiladi. Xabardorlikni oshirish, ishonchni mustahkamlash, siyosatni amalga oshirish, qo'llab-quvvatlash, ota-onalar va tarbiyachilarni o'qitish va hamkorlik qilish orqali ushbu mutaxassislar bolalar atrofida himoya qalqoni yaratishi mumkin deb fikrlarni yakunladi.

REFERENCES

1. Al-Qahtani, M. H., Almanamin, H. H., Alasiri, A. M., Alqudaihi, M. H., AlSaffar, M. H., Yusuf, A. A., Avari, B. H. va Albuali, V. H. (2022). Tibbiyot talabalari o'rtasida bolalarga nisbatan zo'ravonlik va beparvolik haqida tushuncha. Bolalar, 9(6), 885. 10.3390/bolalar9060885
2. Al-Rashid, M. (2017). Bolalar bog'chasi o'quvchilari uchun jinsiy zo'ravonlikning oldini olish dasturlari: Quvaytdagi jamoat harakatlari, munosabati va e'tiqodlari bo'yicha so'rov. Bolalar va o'smirlar ijtimoiy ish jurnali, 34, 361-368. 10.1007/s10560-016-0466-0
3. Boulton, D. va Hammersley, M. (2006). Strukturaviy bo'lmagan ma'lumotlarni tahlil qilish. Sapsford R. & Jupp V. (Eds.), Ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilish (2-jild, 243-259-betlar). Sage.

4. Chafe, R. (2017). Sog'liqni saqlash xizmatlari va siyosat tadqiqotlarida sifat tavsifining qiymati. Sog'liqni saqlash siyosati, 12(3), 12-18.
5. Ruzmatovich, U. S. (2022). ANALYSIS OF THE RESULTS OF PHYSICAL TRAINING OF FERGANA STATE UNIVERSITY STUDENTS. ASIA PACIFIC JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT REVIEW ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 7.603, 11(09), 85-96.
6. Ruzmatovich, U. S. (2022). Organization And Content Of Professional And Practical Physical Training Of Students Of Pedagogical Higher Education Institutions. INTERNATIONAL JOURNAL OF RESEARCH IN COMMERCE, IT, ENGINEERING AND SOCIAL SCIENCES ISSN: 2349-7793 Impact Factor: 6.876, 16(06), 29-35.

MODERN SCIENCE
& RESEARCH